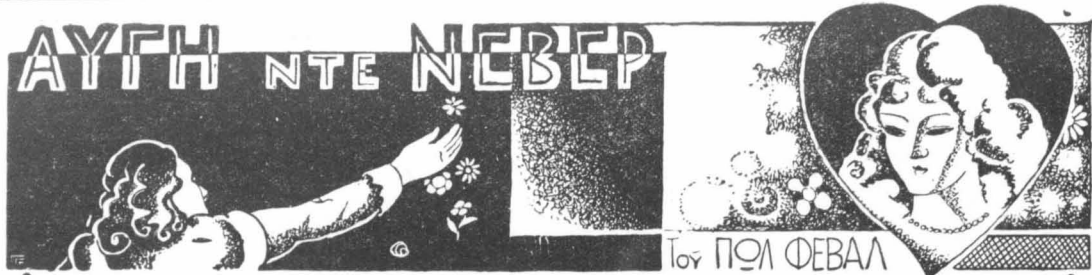


ΤΑ ΚΑΤΟΡΘΩΜΑΤΑ ΤΟΥ ΩΡΑΙΟΥ ΛΑΓΚΑΡΝΤΕΡ



(Συνέχεια έκ του προηγούμενου)

Καί γιρρίζοντας πρὸς τοὺς συντρόφους του, εἶπε :

—Ναί... ἴσως νὰ γάσθηκε στὸ ὑπόγειο. Πρέπει νὰ πάτε νὰ ψάξετε ὅλοι, ἐκτὸς ἀπὸ τὸν 'Οριόλ καὶ τὸ Λαβαλλάν, ποὺ θὰ μείνουν ἐδῶ... Πάρτε μαζί σας κι' ἕναν ὀδηγό.

Καὶ ἀπευθυνόμενος πρὸς τὸν 'Αντώνη, τὸν ρώτησε, καρφώνοντας ἐπάνω του τὸ παμπόνηφο βλέμμα του.

—Θὰ ξέρης ἐσύ χωρὶς ἄλλο τὸ ὑπόγειο;

'Ο 'Αντώνης, χωρὶς νὰ τὰ χάσει καθόλου, τοῦ ἀπάντησε :

—'Εγὼ ἔχω δέκα χρόνια νὰ κατέβω σ' αὐτὸ τὸ ὑπόγειο, ποὺ ἐμεῖς ἐδῶ τὸ λέμε στοῦα τὸ Πέ ντέ Πουγιάν... Μιά καὶ μόνο φορὰ κατέβηκα τότε, μὰ μονάχα ὡς τὰ μισὰ του ἔφτασα. Εἴμαστε δύο... 'Ο συντρόφος μου μάλιστ'α προχώρησε πὺδ μέσα, μὰ ἀπὸ τότε δὲν τὸ ξαναεῖδα πειά... Τί ἀπόγινε; Καίεις δὲν ξέρει...

—Σίγουρα θάσαι δειλὸς γιὰ νὰ μιλάς ἔτσι, εἶπε ὁ Πεϋρόλ.

'Ο 'Αντώνης τοῦ ἔριξε ἕνα περιφρονητικὸ βλέμμα καὶ τοῦ ἀπάντησε :

—Στὸν τόπο μας δὲν ὑπάρχει κανένας δειλός. Σὰς προειδοποίησα μόνο, γιὰτὶ δὲν ξέρω τί σκοπεύετε νὰ κάνετε ἐκεῖ κάτω καὶ γιὰ ποῖο λόγο βρίσκεται κιόλας ἕνας ἀπὸ σὰς ἐκεῖ. Χρειάζεται. ἕνα θῦμα στὸ ὑπόγειο κάθε φορά, ποὺ θὰ πατήσουν ἀνθρώποι τὸ πόδι τους ἐκεῖ. Αὐτοὺς ποὺ ζητᾶτε, ἦταν χωρὶς ἄλλα αὐτὸ τὸ θῦμα. "Αν ξανακατεβήτε, θὰ χρειαστῇ κι' ἄλλο θῦμα...

Μιά ἀνατριχίλα διέτρεξε τὴν ὁμήγουρὶ στὸ ἀκουσμα τῶν λόγων αὐτῶν.

—Κύριοι, εἶπε ὁ Πεϋρόλ, κάμετε ὅ,τι θέλετε. "Αν κανένας δὲν θέλει νὰ κατεβῇ, θὰ κατέβω μόνος μου. Πρέπει νὰ ξαναβροῦμε τὸν πρίγκηπα Γκονζάγκα. Χωρὶς αὐτὸν, δὲν εἴμαστε τίποτε...

—'Ο κ. ντέ Πεϋρόλ ἔχει δίκην! φώναξε εἰρωνικά ἡ ντόνα Κρουζ. Πηγαίνετε νὰ βρῆτε τὸ κεφάλι σας, κύριοι... Τὸ μόνο ποὺ μπορεῖτε νὰ πάθετε, εἶνε νὰ χάσετε καὶ τὰ δικά σας κεφάλια... Μὰ τί δέξια ἔχουν τέτοια κεφάλια;... Μονάχα γιὰ τὸ δημιούργησάν!

'Ο Μοντωμπέρ, ποὺ ἦταν ὁ πιὸ τολμηρὸς ἀπ' ὅλους, φώναξε :

—'Ε, ξενοδόχισσα! Φέρε μας κρασί!... Κάνει τρομερὸ κρύο σ' αὐτὴ τὴν τρύπα τοῦ διαβόλου καὶ πρέπει νάχομε τὴν κοιλιὰ μας λίγο ζεστή... Θὰ φύγουμε, ἀφοῦ πιούμε...

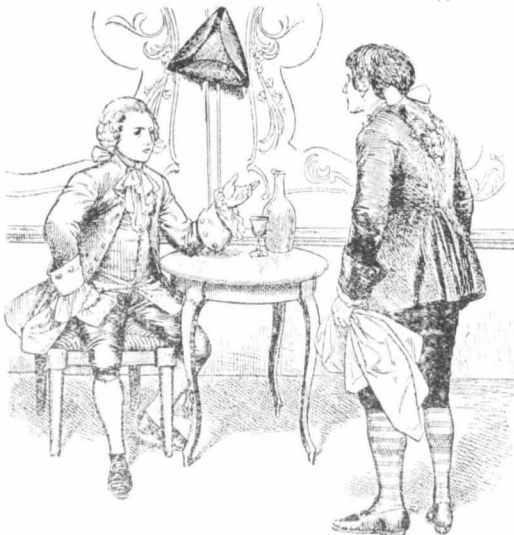
'Η Ζασέντα ἔφερε πέντ' ἔξη μπουτίλιες κι' ἐνῷ οἱ φίλοι τοῦ Γκονζάγκα τοσυγκρίζαν τὰ ποιήρια τους κι' ἔπιναν, αὐτὴ πήγε μαζί μὲ τὸν ἀδελφὸ της στὴν κουζίνα, καὶ ἄρχισε νὰ ζιγκουθενιάζει μαζί του.

—Τὰ νερά τοῦ Γκάθ εἶνε βαθεῖα, τοῦ ἔλεγε. Δὲν ξέρει κανεὶς ποῦ γίνονται... "Αν βρῆς τὸν Γκονζάγκα κοντὰ στὶς ὄχθες του...

—Κατάλαβα! ἀπάντησε ὁ 'Αντώνης. Μὴν ἀνησυχῆς ἀν δὲν ἔχω ξαναγυρίσει ὡς τὴ νύχτα...

Καί, ἐπιστρέφοντας στὴ σάλα, εἶπε στοὺς φίλους τοῦ Γκονζάγκα :

—Μὴ χάνετε τὸν καιρὸ σας. Μπορεῖ ὁ ἀρχηγός σας νὰ ἔξη τὴν ἀνάγκη σας... Κάποιος ἀπὸ σὰς πίνει τὸ τελευταῖο του ποτήρι...



—'Ε, φίλε, εἶπε ὁ Τάραν. "Άφισε τίς γρουσουζιές καὶ τίς γκρίνες...

—'Ε, φίλε, τοῦ φώναξε ὁ Τάραν, ἄφισε τίς γρουσουζιές καὶ τίς γκρίνες...

—Μπᾶ, μπορεῖ τὸ θῦμα νάμαι κι' ἐγὼ ὁ ἴδιος, ἐξακολούθησε ὁ Βασκός. Ποιὸς ξέρει τί γίνεται καμμιὰ φορά...

Σὲ λίγο, οἱ φίλοι τοῦ Γκονζάγκα, κρατώντας καθένας ἀπὸ ἕναν πυρὸ στὸ χέρι, ξαναπῆραν τὸ δρόμο τοῦ πηγαδιοῦ καὶ ξαναπῆκαν μέσα στὸ ὑπόγειο, ἀκολουθώντας τὸν 'Αντώνη Λαχό. "Απὸ τὴν πρώτη στιγμή δὲν ἀφήσαν οὔτε μιὰ γωνιά, ποὺ νὰ μὴ τὴν ἐρευνήσουν.

Κάθε τόσο, ὁ Μοντωμπέρ φώναζε δυνατὰ, κι' ἡ φωνὴ του, ἀνηχώντας κάτω ἀπ' τοὺς θόλους τῶν ὑπογείων, χανόταν μέσα στὰ βᾶθη κι' ἔσθηνε σὰν πένθιμος ρόγχος.

Σὲ λίγο ἔφτασαν στὸ σημεῖο, ὅπου ὁ δρόμος διακλαδιζόταν στὰ δύο καὶ τὸ μούγκρισμα τοῦ καταρράχτης τοὺς σταμάτησε.

—Τί εἶν' αὐτό; ρώτησε ὁ Νοσέ, προχωρώντας.

Μὰ ὁ 'Αντώνης σάσθηκε μπροστὰ του καὶ τοῦ εἶπε :

—Μὴν πάτε μακριότερα... 'Ο κόπος σας θὰ ἦταν χαμένος... Βλέπετε αὐτὸν ἐκεῖ τὸ βράχο; Κλείνει τὸ βράχο, κι' ἀπὸ τὴν ἄλλη μεριά, ἕνας καταρράχτης ἀόρατος πέφτει ἀπὸ ὀδόντια ποδιῶν ὕψος. "Αμα ἀκούσετε ἀπὸ κοντὰ τὸν κρότο του, θὰ κουβαλήτε γιὰ τρεῖς ἡμέρες τοὐλάχιστον... Δὲν πρέπει νὰ ψάξουμε ἀπὸ δῶ...

'Επειδὴ ὁμως ὁ Μοντωμπέρ ἐπέμεινε, ὁ Βασκός ἀπλώσε τὸν πυρὸ τοῦ καὶ τοὺς ἔδειξε τὸ βράχο.

Τότε ἀναγκάστηκαν νὰκολουθήσουν τὸν ἄλλο δρόμο.

Σὲ λίγο ἔφτασαν στὸ μέρος, ὅπου οἱ τρεῖς εὐπατρίδες εἶχαν ξαναβρῇ τὴν Αὐγὴ καὶ τὴ ντόνα Κρουζ. Μὰ πουθενὰ δὲν ἀνακάλυψαν οὔτε τὸ παραμικρὸ ἴχνος τοῦ Γκονζάγκα. Δὲν ὑπῆρχε πειὰ γι' αὐτοὺς καμμιὰ ἀμφιβολία ὅτι εἶχε γυῖ ἀπ' τὸ ὑπόγειο κι' ὅτι εἶχε συναντήσει τὸ Λαγκαρντέρ. Κι' ἂν εἶχε συμβῇ αὐτὸ ἦταν πειὰ παραπάνω ἀπὸ αἰγούρου πῶς ὁ Γκονζάγκας ἦταν σκοτωμένος...

'Η ντόνα Κρουζ κι' ἡ Αὐγὴ τὸ ἔφεραν χωρὶς ἄλλο αὐτὸ. "Ε, τὸν τελευτήσαν ἐξηγόρητο τὰ λόγια τῆς πρώτης...

Μὰ τότε ὁ ἱππότης γιὰτὶ δὲν εἶχε ὑπερασπιστῇ καὶ τίς εἶχε ἀφήσει νὰ ξαναπέσουν στὰ χέρια τους;

"Οἱ αὐτὰ συνετέλεσαν, ὡστε, ὅταν βῆκαν ἀπ' τὸ ὑπόγειο, νὰ εἶνε ὅλοι ἐξαπνεῖς ἀνήσυχτοι. Κατάλαθαν πρὸς εἰς ὅτι ἀποτελοῦσε τὴ δύναμὶ τους. Πρὸς χάριν τοῦ Γκονζάγκα, εἶχαν θυσίαις τὰ πάντα. Πρὸς χάριν του, ἦσαν τώρα ἐξόριστοι ἀπὸ τὴ Γαλλία. Καὶ νὰ ποῦ ἐκείνος ἐξαφανιζόταν τώρα, ἀφήνοντας τοὺς μόνους μπροστὰ στὸ σθένειο, στὸ σκοτεινὸ μέλλον... Στερημένοι ἀπὸ τὴν ὑποστήριξιν, τί θὰ ἔκαναν στὴν 'Ισπανία;

—Μὰ τὸ πῶμα του θὰ εἶνε χωρὶς ἄλλο κάπου, εἶπε ὁ Μοντωμπέρ. Πρέπει νὰ τὸ ξαναβροῦμε.

—'Ἰσως νὰ τὸ ξαναβροῦμε, εἶπε ὁ 'Αντώνης Λαχό, στὰ εἰρήπια τοῦ πύργου τοῦ Μιό... Τότε δὲν θάμαι πειὰ ζωντανός... Τὰ εἰρήπια αὐτὰ εἶνε καταρραμένα... Πᾶμε ὡς ἐκεῖ...

Τὸν ἀκολουθήσαν, χωρὶς κανένα ἐνθουσιασμό ὡς τὰ εἰρήπια ἐνὸς γεγονοτικοῦ πύργου κι' ἐκεῖ ἡ ἔρευνες ξαναῤῥχσαν μέσ'

ἀπ' τοὺς κισσοὺς καὶ τὴν ἄγρια βλάστησι, πού φύτρωνε ἀνάμεσα ἀπὸ τὶς γκρεμισμένους πέτρες.

Κανένα πόδι δὲν φαίνονταν νάχε πατήσει τὴ χλόη καὶ τὴ σιωπὴ τῶν ἑρειπίων τὴν τάρσαν μόνονα οἱ κρωγμοὶ μερικῶν κορμιῶν πού πετοῦσαν βαρεῖα στὸν ἀέρα.

Ἀποβαρυνμένοι οἱ φίλοι τοῦ Γκονζάγκα, στάθηκαν μιά στιγμή γιὰ νὰ συσχεθοῦν. Ἦσαν σκυθρωποὶ καὶ σοβαροὶ σκέψεις περνοῦσαν ἀπὸ τὸ μυαλό τους.

—Γιατὶ αὐτὰ τὰ ἐρείπια εἶνε καταραμένα; ρώτησε ὁ Ταράν τὸν Ἀντώνη, θέλοντας ν' ἀπασχολήσῃ τὴ σκέψι του.

—Γιατὶ συνέβησαν ἄλλοτε ἐδῶ τρομερά πράγματα, ἀπάντησε ὁ ἀδελφεὸς τῆς ὡραίας Βασκεζίας.

—Πές μας τότε τὴν ἱστορία τους, ἂν τὴ ξέρης, εἶπε ὁ Μοντωμπέρ.

Οἱ τοῖχοι τοῦ πύργου, ἀπὸ αἰῶνων, διατηροῦσαν τὰ ἴχνη πυρκαϊῆς καὶ ἡ χλόη δὲν φύτρωνε στὰ μέρη πού τὰχε γλύψει ἡ φλόγα. Σαυρὲς γλυστοῦσαν ἐπάνω στὶς πέτρες καὶ μέσα στὰ χόρτα.

ΧΙ

ΕΝΑ ΠΤΩΜΑ

Ὁ Ἀντώνης Λαχὸ στῆρίχτηκε τότε σ' ἓνα τοῖχο καὶ ἄρχισε νὰ λέη:

—Θέλετε νὰ μάθετε τὴν ἱστορία τοῦ πύργου τοῦ Μιῶ; Ἀκοῦστε τὴν... Συναδέετα ἀλλωστε μὲ τὴν ἱστορία τοῦ ὑπογείου πού περάσαμε... Ὅλη ἡ χώρα ἐδῶ θυμάται ἓνα θαλασσινό, πού ἔγινε ναύαρχος καὶ δῆμαρχος τῆς Μπαγιόν. Ὀνομαζόταν Πέ ντε Πυγιάν κι' ἄλλος ὁ κόσμος ἔτρεπε μπροστά του. Ὅταν ταξίδευε στὴ θάλασσα, δόσους αἰχμαλώτους ἔπαινε, τοὺς κρεμοῦσε ἀλύπητα ἀπὸ τὰ κατάρτια τοῦ καραβιοῦ του. Ὅταν δὲ ἔγινε ἑσπερινός, περνοῦσε τὸν καιρὸ πού γλεντώντας μὲ ὁμορφὲς γυναῖκες καὶ βαζόντας φόρους.

—Ἔνα καλὸ πρῶο, ὁ Βάσκοι, ἀμνηστικὸν ἀπ' τὶς φορολογίες, ἀποφάσιζαν νὰ μὴ πληρῶσουν πειὰ τὸ φόρο τοῦ μηλόκρasso, πού ἔφτιαχναν στὴ Μπαγιόν καὶ πουλοῦσαν τὰ μαγαζιά τους. Τότε ὁ δῆμαρχος, γιὰ νὰ τοὺς τιμωρήσῃ, τοὺς ἀπαγόρευσε νὰ πουλᾶνε πιά μηλόκρasso καὶ διακήρυξε πὺς θὰ ἔκοψε τὸ χέρι ἐκείνου, πού θὰ τολμοῦσε νὰ παραβῇ τὴ διαταγὴ του. Καί, πραγματικά ἔκοψε τὰ χέρια πολλῶν Βάσκων.

—Ἔτσι οἱ Βάσκοι δὲν ἔπιναν πειὰ μηλόκρasso, μὰ αὐτὸ δὲν ἱκανοποίησε τὴ μαγιά τοῦ Πέ ντε Πυγιάν. Τοὺς ἀπαγόρευσε νὰ περνᾶνε ἀπὸ τὴ γέφυρα τῆς Νιῶ γιὰ νὰ πᾶνε στὴ Βιλεόραν, χωρὶς νὰ πληρώσουν ὡς ἐκεῖ κι' ὅτι ἔπρεπε νὰ πληρώσουν γιὰ νὰ μποῦν στὸ λιμάνι αὐτῆς τῆς πόλεως.

—Μὰ δὲν εἶχαν τὴν ἴδια γνώμη κι' οἱ Βάσκοι, γιατί, ὅταν περνοῦσαν τὴ γέφυρα, δὲν ἔδιναν, παρὰ μόνο καρπαζιὲς σ' αὐτοὺς πού-τὴ φύλαγαν.

—Ἐπειτ' ἀπὸ λίγο καιρὸ, μερικοὶ νεαροὶ Βάσκοι, εὐγενεῖς καὶ ἄνθρωποι τοῦ λαοῦ, ἦρθαν στὸν πύργο τοῦ Μιῶ, πού ὠφειλόντο σ' αὐτὸ ἐδῶ τὸ μέρος, νὰ νὰ χορεύουν καὶ νὰ διασκεδάσουν. Μὰ μόλις νύχτωσε, ὁ Πέ ντε Πυγιάν μὲ μιά σπείρα ναυτικῶν, ὠπλισμένων μὲ μαγαρίνια καὶ μὲ λόγγες ὤμησης μέσα στὸν πύργο, πέτυχε τοὺς Βασκεζούς, πού διασκεδάζαν ἀσπολὶ κι' ἄρχισε τὸ μακελειό... Ἀφῆσε μόνονα ζωντανούς πέντε εὐπαίσιους, γιὰ τὴν τύχη τῶν ὁποίων, ἐπιφυλάχθηκε ν' ἀποφασίσῃ.

—Κατόπιν συγκέντρωσε ὅλο τὸ λαὸ τῆς Μπαγιόν καὶ διτάξε νὰ βάλουν φωτιά στὸν πύργο ὁ ὁποῖος καίγοταν ἀπὸ τὰ μεσάνυχτα ὡς τὸ μεσημέρι τῆς ἄλλης ἡμέρας.

—Ἐπειτα ἔπιασε τοὺς πέντε εὐγενεῖς καὶ τοὺς ἔδεσε στὴ βάσι-τῆς γεφύρας κι' αὐτοὺς ἀπὸ πάνω, παρακολουθοῦσε γελῶντας τὰ νερά ὡς ὅτου ἀνέβηκαν μὲ τὴν παλίσρροια καὶ τοὺς ἔπνιεν.

—Ἐπειτὰ πού αὐτὰ, ὁ Πέ ντε Πυγιάν ἔβαλε ἐξήντα ἄνδρες μέσα στὸν πύργο, πού ὠρῶνδονταν κοντὰ στὴ γέφυρα καί, καθὼς ἔκείνους θεωροῦσαν τὸν ἑαυτὸ τοὺς ἀσφαλισμένο, οἱ μισοὶ τὸ ἔριξαν στὸ γλῆνι κι' οἱ ἄλλοι μισοὶ ἀποκοιμήθηκαν. Μὰ δὲν εἶχαν λογαριάσει καὶ τοῦ Βάσκου, πού φτοχῆσαν ἀπ' ὅλα τὰ χωριά τῆς περιφέρειᾶς καὶ μὲ σιδερένιες ἀσπίδες σκορπάζοντας στὸν πύργο, ὑπῆκαν μέσα ἑορᾶσαν ὅλους τοὺς φρουρούς του, κι' ἔορᾶσαν τὰ πτώματα τοὺς στὸ ποτάμι, πού ἔγινε κατακόκκινον ἀπὸ τὸ αἷμα τους.

—Τότε ὁ δῆμαρχος, γιὰ νὰ ξεφύγῃ ἀπ' τὴν ἐκδίκησι τῶν Βά-

σκων, ἀναγκάστηκε νὰ καταφύγῃ στὸ ὑπόγειο, ἀπ' τὸ ὁποῖο περάσαμε πρὸ ὀλίγου καὶ τὸ ὅσο εἶχε σκάψει γιὰ λόγους ἀσφαλείας. Καὶ καθὼς τὸ σπῆτι του βρισκόταν στὸ μέρος τοῦ ὁποῖο βρίσκεται τώρα τὸ πανδοχεῖο τῆς ἀδελφῆς μου, μποροῦσε νὰ πηγαίνεῖρεται ἐλεύθερα.

—Μὰ μιά μέρα οἱ Βασκεῖοι ἀνακάλυψαν τὴν εἰσοδὸ τοῦ ὑπογείου, μῆλκαν μέσα, καὶ τὸν ἔσφαξαν μαζὺ μὲ τὴ γυναῖκα του καὶ τὰ παιδιὰ του.

—Ἀπὸ τότε τὸ ὑπόγειο κι' ὁ πύργος εἶνε καταραμένα. Λένε πὺς ὁ Πέ ντε Πυγιάν εἶχε πουλῆσει τὴν ψυχὴ του στὸ διάβολο, ὅπὸ τὸν δρο ὅτι κάθε φορὰ πού ἓνας ἄνθρωπος θὰ πατοῦσε ἐδῶ ἢ στὸ ὑπόγειο τὸ πόδι του, ν' ἀνοίγῃ ἡ γῆ καὶ νὰ τὸν καταπιῇ... Αὐτὸ εἶνε ἀλήθεια... Τὸ βεβαιώθηκε καὶ μόνος μου πρὸ ἑτῶν... Τὸ βεβαιώθηκε καὶ οἱ σεις σήμερα, ἀφοῦ ἓνας ἀπὸ σὰς ἔξαφανίστηκε, χωρὶς νὰ ξαναβρῆτε τὸ πτώμα του.

Μιά βαθεῖα ρυτίδα ἀπλωμένη στὸ μέτωπο τῶν φίλων τοῦ Γκονζάγκα. Ὅλοι τώρα πίστευαν πὺς ὁ κύριός τους ἦταν νεκρός.

—Θὰ κάνω μιά φορὰ ἀκόμα τὸ γύρο τῶν ἑρειπίων, εἶπε ὁ Ἀντώνης. Ἄν δὲν βρῶ τίποτε, αὐτὸ θὰ πῇ πὺς εἶνε περὶτὸ κι' ἐπικινδυνὸ νὰ μένουμε πειὰ ἐδῶ... Πέριμένετέ με, κύριοι... Σὲ πέντε λεπτὰ θὰ ξαναγυρίσω...

Κι' ἔξαφανίστηκε πίσω ἀπὸ ἓνα ἐτοιμόρροπο τοῖχο. Ἄν οἱ φίλοι τοῦ Γκονζάγκα ἔθλεπαν, ἐκείνη τὴ στιγμή, τὸ σαρκαστικὸ χαμόγελό του, θὰ μάντευαν ἴσως τὸ παγνίδι, πού ἐτοιμαζόταν νὰ τοὺς σκαρώσῃ. Μὰ δὲν εἶδαν τίποτε. Ἀντιθέτως, ἀκούσαν ἔξωθεν μιά δυνατὴ κραυγὴ, μιά κραυγὴ ἀπογνώσεως νὰ ὠφυνεταὶ ἀπὸ τὸ βάθος τῶν ἑρειπίων, ἀπ' τὸ σημεῖο ἀκριβὲς πού εἶχε ἔξαφανιστῇ ὁ Ἀντώνης.

Ὅλοι ἔγιναν ἀμέσως κατάχλωμοι καὶ μόνον ὁ Μοντωμπέρ ὤρθη τὸ θάρρος νὰ ψυθιρίσῃ αὐτῆς τὶς λέξεις:

—Πάει κι' αὐτός! Τὸν κατάντησαν τὰ καταραμένα αὐτὰ ἐρείπια!... Πάμε νὰ φύγουμε γρήγορα ἀπὸ ἐδῶ, μήπως πάθουμε κι' ἐμεῖς κανένα κακό!...

Μὲ τὸ κεφάλι σκυφτό καὶ μὲ τὴν καρδιά τους γεμάτη ἀνησυχία, ἀπομακρύνθηκαν γρήγορα ἀπὸ τὰ ἐρείπια τοῦ πύργου καὶ ξαναπῆραν σιωπηλοὶ τὸ δρόμο τῆς Μπαγιόν.

Ἡ κραυγὴ τῆς ἀπελπισίας, πού εἶχε βγάλει ὁ Ἀντώνης Λαχὸ, ἦταν ψεύτικη. Στὴν πραγματικότητα, ὁ νεαρὸς ὀρενὸς εἶχε κρυφτῇ σ' ἓνα κούφωμα τῶν ἑρειπίων, πού τὸ σκέπαζαν κισσοὶ κι' ὅταν οἱ φίλοι τοῦ Γκονζάγκα ἀπομακρύνθηκαν τρομαγμένοι, βῆκε ἀπὸ τὴν κρύπτη του μὲ τὸ χαμόγελό του στὰ χεῖλη.

Αὐτὸς διῶς δὲν ξαναπῆρε τὸ δρόμο τῆς Μπαγιόν, μὰ ἄναψε πάλι τὸν πυρὸ τοῦ καὶ ξανακατέθηκε στὸ ὑπόγειο, μὲ τὸ σκοπὸ νὰ βρῇ τὸν Γκονζάγκα ζωντανὸ ἢ πεθαμμένο. Ἄν τὸν εὗρε, σκοτώσε, εἶχε τὴν ἀπόφασι νὰ τὸν σκοτώσῃ ὀπωδότητε.

Χωρὶς νὰ διαστάσῃ καθόλου, τράβηξε κατ' εὐθείαν τὸν διάδρομο, πού ἔβγαζε στὸν καταρράκτη. Μόλις μῆλκε σ' αὐτόν, κττάζε καταγῆς καὶ ἀμέσως ἀνακάλυψε τὰ ἴχνη τῶν βημάτων πού ἀναζητοῦσε.

Ὁ δρόμος ἦταν στένιος, τεράστιοι βράχοι τὸν ἔφραζαν ἐδῶ κι' ἐκεῖ τὸ νερὸ μούγκριζε λίγο πὺς πέρα ἄγριο, καθὼς ἔσπαζε ἀπάνω στοὺς βράχους.

Ὁ Λαχὸ δὲν τὸ ἔβλεπε ἀκόμα, μὰ ἔνοιθε τὶς σταγόνες του νὰ χτυπᾶνε στὸ μέτωπό του καὶ νὰ κάνουν τὰν τρεμοσβήνῃ ἡ φλόγα τοῦ δαυλοῦ του.

Ἐξαφνα, ἔκανε ἓνα βῆμα πίσω καὶ στάθηκε...

Μπροστὰ του καίτοσαν ὁ Γκονζάγκας, μὰ τὰ μάτια κλειστὰ καὶ μὲ τὴν ὄψι κατὰχλωμη. Ὁ Ἀντώνης δὲ νύμισε πὺς ἦταν νεκρός, ἂν τὰ χεῖλη του δὲν σάλευαν καθὼς τόσο σπασμωδικά...

Μὰ τί εἶχε συμβῇ, ἀπὸ τὴ στιγμή πού ὁ πρίγκιψ εἶχε χωριστῇ ἀπ' τοὺς φίλους του;

Ὅπως εἶδαμε, εἶχε ὀρμήσει μπροστὰ, κυριευμένος ἀπὸ μιά τρελλὴ λύσσα, μὲ τὸ σπαθὶ στὸ χέρι. Εἶχε χάσει πειὰ κάθε συνείδησι λογικῆς, τυφλωμένος ἀπὸ τὴ σκέψι πὺς ἡ Αὐγὴ τοῦ εἶχε ἐξοφλεῖ καὶ πὺς ὁ Λαγκραντὲρ θὰ παρουσιαζόταν ἀπὸ στιγμή σὲ στιγμή μπροστὰ του. Ἔτσι, μέσα στὴν τύφλωσι του, ἀντὶ νὰ πάρῃ τὸ σωστὸ δρόμο, πῆρε τὸ δρόμο τοῦ καταρράκτη τῆς Γκάθ. Ὅταν ἄκουσε τὸν πάταγο τῶν νερῶν, πού χυνότανσαν στὰ βάθη τῆς γῆς, ἦταν πολὺ ἄρνα γιὰ νὰ γυρίσῃ πίσω, γιατί κι' ὁ πυρὸς του εἶχε σβῆσι σὺς μετὰξῆς.

Φώναξε γιὰ νὰ εἰδοποιήσῃ τοὺς φίλους του, μὰ ἡ φωνὴ του χάθηκε μέσα στὸ θόρυβο τῶν νερῶν. Ὅτε ὁ ἴδιος δὲν ἀκούγε



Περνοῦσε τὸν καιρὸ του, γλεντώντας μὲ ὁμορφὲς γυναῖκες...

τόν ήχο τους.

Με τό σπαθί μπροστά, ~~απομακρύνοντας~~ στα σκοτεινά, προσπάθησε να προσανατολιστεί... ~~Χαμένος~~ κόπος όμως... Τό μόνο που έκανε, ήταν να φέρη βόλτες γύρω άπ' τον εαυτό του... Παντού, τό σπαθί του και τό ~~μυϊκό~~ του σκόνταφταν επάνω σέ πέτρες...

Τότε μιά τρομερή άγωνία τον κυρίευσε... "Ενοιωθε πώς ήταν χαμένος... Θέλησε να κάνει μιά τελευταία προσπάθεια και προχώρησε δυο-τρία βήματα. Μά σκόνταψε άπάνω σέ μιά πέτρα και έπεσε γονατιστός, παρωτώντας συγχρόνως τό σπαθί του. Τού κάκου τό άναζήτησε ~~ολόγυρά του...~~ Δεν εβρίσκε τίποτε... Μέσ' άπ' τά σφιγμένα δόντια του, έξέφυγε τότε μιά βλαστήμια:

Ο Φίλιππος της Μαντόνας πρίγκιψ Γκονζάγκας, ό παντοδύναμος άρχων της χθές, ~~αυτός~~ που είχε κάνει τόσους ανθρώπους να τρέμουν, έτρεμε τώρα ~~ό ίδιος...~~ Βιάζοντας στριγγές κραυγές με τά χέρια απλωμένα μπροστά, έτρεμε σύγκορμος, ως ό του σωριάστηκε έντέλως ~~καταγής~~ ληστούμιος.

Σ' αὐτή την κατάστασι ~~τον βρήκε~~ ό Άντώνης Λαχό. Δεν είχε, παρά νά τον σπρώξει με τό πόδι του γιά νά τον γκρεμίση μέσα στην άβυσσο.

Μά ό αδελφός της Ζασένας ήταν τίμιος και γενναίος και τό θεωρούσε έγκλημα νά χτυπήσει ένα έχθρό του, που κοίτοταν άναίσθητος κάτω. Σύνθηζε νά χτυπάει από μπροστά τους αντιπάλους του και μόνο όταν ήταν σέ θέσι νά υπερασπιστούν τον έαυτό τους.

Γι' αυτό, χωρίς νά χάνη στιγμή, έσκυψε και πιάνοντας από τόν ώμο τό Γκονζάγκα, ~~τον τραβήξε~~ δυνατά, γιά νά τον κáη νά συνέλθη... Ό πρίγκιψ ~~μυλωνάσε~~ τότε με δυσκολία τά βλέφαρά του και προσπάθησε νά ανασκησθή. Μά άμέσως σωριάστηκε πάλι κάτω.

Τότε ό όρεινός πήρε νερό με τό χούφτα του και τού έβρεξε τά μάτια, τή μύτη και τούς κρανίους. Έπειτα τού έσφίξε τά χείλη και τού έχωσε μέσα σέ λάζυγ'ι μερικές σταγόνες ρούμι από ένα μικρό παγούρι, ~~ταύ~~ κρεμόταν στή ζώνη του.

Ό Γκονζάγκας άνοιξε τότε τά μάτια του, κατόρθωσε ν' άποσηκωθή και μ' άπέραντη χαρά άζωγράφιστηκε στό πρόσωπό του... "Έκε;" που περιμένα νά πεθάνη από τή ~~πείνα~~ καί τή δίψα, ό δολοφόνος τού Νεβέρ έβλεπε νά τού έρχεται ή ~~πεινά~~ άπεροδόκτη βοήθεια. Άσφαλώς, ό διάβολος ήταν άκόμα φίλος του. Αφού δέν τον είχε έγκαταλείψει σέ μιά τόσο κρίσιμη στιγμή.

Ετοιμαζόταν νά κυττάξη τό πρόσωπο τού άγνωστου σωτήρη του, γιά νά δη με ποιόν είχε νά κάνει, όταν έκε'νος έσθρε εξαφνίαν τον πυρσό του.

—Τί άθεσίότη; ψιθύρισε ό Γκονζάγκας και τώρα πώς ~~θα~~ μπορείς νά τον άνάψης πάλι;

Μά δέν έλασε καμμία ~~άπάντησι~~ κι' έξακολούθησε: —Ευχαριστώ... Με σώσατε... Μά δέν μπορώ νά διακρίνω τά χαρακτηριστικά σας... Ποιός είστε;

Ό άγνωστος δέν άπάντησε ~~οὔτε~~ αὐτή τή φορά κι' ό πρίγκιψ σκέφτηκε πώς ήταν κάποιος ~~δυστυχισμένος~~ βουβός, που έμεινε σ' αὐτά τά υπόγεια, ~~έκτός~~ ~~αν~~ ~~ήταν~~ ~~ό~~ ~~διάβολος~~ ~~ό~~ ~~ίδιος~~.

—Δυσώ!... είπε. ~~Δόστε~~ μου νά πτώ τίποτε...

Ό Άντώνης τού άπλώσε ~~τό παγούρι~~ του, μά μόλις ό πρίγκιψ έβρεξε τά χείλη του, τό ~~τ~~ ~~ράβηξε~~ άμέσως:

—Μέ οικονομία! τού είπτε, ~~θα~~ πήτε σέ λίγο τόν περίδρομο!...

Ό Γκονζάγκας δέν ~~αν~~ άγνώριζε τόν ήχο αὐτῆς τῆς φωνῆς. Όσοτος τρώαζε, βλέποντας με' σέ σκοτάδι τή παράδοξη λάμψι, που περνούσε από τά μάτια τού συνομιλητοῦ του.

Μπρούσε τέλος νά σηκωθή νά τεντώσει τό μέλη του και ν' άνορθώσει τό κεφάλι του. ~~Η~~ πρώτη του φροντίδα τώρα ήταν νά έγκαταλείψη, με τή συνοδεία τού άπεροδότου αὐτοῦ οδηγού του, αὐτό τό τρομερό μέρος, ~~ταύ~~ ~~λέγο~~ ~~έλειψε~~ νά τού γίνη τάφος.

Μά δέν ήταν αὐτή και ~~ή~~ έπιθυμία του άγνωστου και ό Γκονζάγκας λίγο έλειψε νά ~~πέσει~~ πάλι κάτω, καθώς άκούσε τή φωνή του σωτήρα του νά τόν ~~ρωτάει~~ ψυχρά:

—Αισθανόσαστε τώρα ~~τον~~ ~~εαυτό~~ σας γερό; "Έχετε δυνάμεις γιά νά χτυπηθήτε;

—Νά χτυπηθώ; ~~επανελά~~ ~~σε~~ ό Γκονζάγκας, χωρίς νά καταλαβαίνει. Μήπως με παρομοιώνει κανείς;... Ποῦ εἶνε λοιπόν οι αντίπαλοί μου;

—Οι αντίπαλοί σας... ~~Δέν~~ ~~είνε~~, παρά ένας! τού άπάντησε ψυχρά ό Άντώνης.

—Τό σπαθί μου βρίσκεται ~~α~~ ~~κάτω~~ ~~εδώ~~!... ψιθύρισε ό πρίγκιψ. Μου έξφυγε από τά χέρια... Πώς θά τό ξαναβρούμε τώρα, που ό πυρσός σας έσθρε;...

—Ένα σπαθί; Έκανε ~~σαρκαστικά~~ ό Άντώνης. Γιά ποιό λόγο; Μήπως έχω ~~εγώ~~ ~~στο~~ ~~σπαθί~~!...

Ό πρίγκιψ κατάλαβε τότε ότι αὐτός που νόμιζε γιά σωτήρα του, ήταν έχθρός. Μιά βαθειά όργη τόν κυρίευσε και φώναξε:

—Ποιός είστε σεις;... Με έζήτητε έμένα;...

—Εἴστε ό Φίλιππος τῆς Μαντόνας, πρίγκιψ Γκονζάγκας, ένας δολοφόνος κι' ένας άνάνδρος!...

Ό Γκονζάγκας χλώμιασε, ακούγοντας τήν προσβολή αὐτή, μά τά σκοτάδια ~~έκρυψαν~~ τή χλωμάδα του. Καί με διπλή λύσσα, φώναξε:

—Ποιός εἶσαι λοιπόν εσύ, που μ' έσωσες από τό θάνατο γιά νά με σκοτώσης κατόπιν;... Τό δνομά σου!... Θέλω νά μάθω τό δνομά σου...

—Δέν θά σάς πώ τίποτε... άπάντησε ό Βάσκος. Δέν με εἶδατε ποτέ σας...

—Τίνος εἶσαι όργανο;... Ποιός σ' έστειλε ~~εδώ~~;

—Η συνειδησί μου και τό καθήκον μου ως τίμιου ανθρώπου...

—Ποιός σου άνέθεσε νά με σκοτώσης; Ξαναφώναξε ό Γκονζάγκας. "Εγώ οὔτε σέ ~~έξρω~~. οὔτε ποτέ σου ~~έκανα~~ τό παραμικρό κακό...

—"Εκάνατε μεγάλο κακό σέ άλλους ανθρώπους. Εἰσαστε ~~ε~~ ~~τοιμός~~;

—"Ετοιμος γιά τί; ρώτησε με άγωνία ό Γκονζάγκας.

—Νά ύπερασπιστήτε τόν εαυτό σας ~~έναντίον~~ μου... Δέν έχω άλλα όπλα, από τά δυό μου χέρια... Φτάνουν αὐτά γιά νά σάς γκρεμίσω στόν καταρράχτη, ~~έκτός~~ ~~αν~~ ~~μπορέσετε~~ νά με γκρεμίσετε σεις, πράγμα γιά τό όποιο ~~αμφιβάλλω~~ πολύ... "Αν εἴμαι κι' ~~εγώ~~ δολοφόνος, θά σάς ~~εγώ~~ γκρεμίσω κιόλας, με ~~έμια~~ τίμιος και σās προτεινέ να παλαίψουμε χωρίς μάρτυρες και χωρίς ~~οἰκτο~~... Σίστησε τήν ψυχή σου στό Θεό, ό όποιος θά κρίνη μεταξύ τῶν δυό μας, κύριε Γκονζάγκα...

Ό Γκονζάγκας θεωρούσε πεία τόν εαυτό του χαμένο κι' ~~ε~~ ~~τρεμει~~... "Εξάφνα, μέσα στόν τρόπο του, σκέφτηκε ότι ίσως αὐτός ~~ό~~ ~~άνθρωπος~~ νά ήταν ~~πληρωμένος~~ κι' ότι θά μπορούσε νά τόν δωροδοκήση κι' αὐτός... Αὐτή ήταν ή τελευταία ~~έλπίδα~~, που τού έμενε...

—Πόσα σου ~~έδωσαν~~ γιά νά με σκοτώσης, φίλε μου; ρώτησε με τόνο διαλλακτικό.

—Οὔτε μιά πεντάρα... Δέν εἶμαι ~~ἀπ'~~ αὐτούς που πληρώνονται...

—Μπορώ νά σέ κάνω πλούσιο, ~~έ~~ ~~ξακολουθήσει~~ ό Γκονζάγκας. Θά σου δώσω μιά ~~ολόκληρη~~ περιουσία, ~~αν~~ με βγάλεις από δώ μέσα...

—Αν ήθελα χρήματα, ~~άπάντησε~~ περιφρονητικά ό όρεινός, θά μπορούσα νά σου ~~εγώ~~ πάρει κιόλας ~~ό~~ ~~σα~~ ~~έχεις~~ μέσα στό βαλάντιό σου. Μά όχι!... Τό βαλάντιό σου θά κυλήσει μαζί σου μέσα στην άβυσσο και κανείς δέν θά λερώσει τά χέρια του με τά βρωμέρα σου χρήματα!

Τά λόγια αὐτά κάθε άλλο, παρά καθησυχαστικά ήσαν γιά τόν πρίγκιπα, ό όποιος έπιασε τά μαλλιά του ν' ανορθώνωνται στό κεφάλι του. Καταλάβαινε πώς ό ~~έχθρος~~ του ήταν άδυσώπητος κι' ~~αλύγιστος~~... Θά ~~έβινε~~ πολλά γιά νά μάθω τουλάχιστον τόνομά του.

Μιά λάμψι πέρασε από τό μυαλό του και ψιθύρισε, ~~άνασχι~~ ~~άζοντας~~:

—Δέν ~~υπάρχει~~, παρά ένας μόνο ~~άνθρωπος~~ στόν κόσμο, που με μισε! ~~έτσι~~...

—Αὐτός ό ~~άνθρωπος~~ ~~ονομάζεται~~ Λαγκαρντέρ, δέν εἶν' ~~έτσι~~;

Ό Γκονζάγκας ~~άναπνήθε~~ και μούγκρισε:

—"Α! "Εται; "Ότε δέν μεταμφιεζόσαστε μόνο σέ καμπούρη, κύριε ντέ Λαγκαρντέρ;

Μά ό Άντώνης Λαχό γέλασε δυνατά και τού άπάντησε:

—Απατάσαι, κύριε πρίγκιψ! Δέν εἶμαι ό Λαγκαρντέρ! Οὔτε εἶδα ποτέ μου τόν ~~ιπότη~~ Λαγκαρντέρ. Οὔτε και αὐτός με ~~έξρει~~... "Αγνώ για ποιό λόγο σέ μισεί... "Εκείνο που ~~έξρω~~, εἶνε ότι από χθές σέ μισώ ~~εγώ~~ γιατί ~~έκλειψες~~ δυό γυναίκες.

—"Εγίνες λοιπόν ό ~~υπερασπιστής~~ τῆς ~~δεσποινίδος~~ ντέ Νεβέρ και τῆς φίλης τῆς;

—Μάλιστα, κύριε!

—"Ε, λοιπόν, πάμε τότε νά χτυπηθούμε ~~έξω~~ στό φῶς.

Μά ό Βάσκος τού άπάντησε με τόνο παγωμένο:

—Αὐτοί που κινούνται μέσα στό σκοτάδι και τῶν ~~οἰσίων~~ ή ψυχῇ εἶνε σκοτεινή, πρέπει και νά πεθαίνουν στά σκοτάδια... Εἴμαστε ~~εδώ~~ σέ πέντε βημάτων ~~ἀπόστασι~~ από μιά ~~άβυσσο~~, τῆς ~~ο~~ ~~ποι~~ ~~ας~~ ~~κανείς~~ δέν ~~έξερεύνησε~~ τό βυθό... "Εται θά ~~δῆτε~~ ~~αν~~ ~~οδηγῇ~~ στην κόλασι.

Και συγχρόνως ένα σιδερένιο χέρι ~~άρπαξε~~ από τό μπράτσο τόν Γκονζάγκα.

(Άκολουθεῖ)

